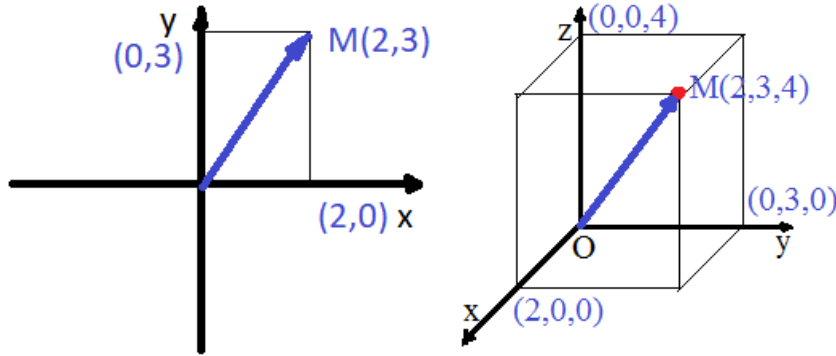

SEMINAR NR. 9, REZOLVĂRI
Algebră liniară și Geometrie analitică

GEOMETRIE ANALITICĂ

Peste tot la disciplina Geometrie analitică se utilizează notațiile (x, y) și (x, y, z) în locul notațiilor (x_1, x_2) și (x_1, x_2, x_3) de la algebra liniară.

7. Algebra liniară a vectorilor liberi (din \mathbb{V}_3). Produse (scalar, vectorial, mixt)

Definiție. Se numește *produsul scalar al perechii ordonate de vectori liberi* $(\vec{u}, \vec{v}) \in (\mathbb{V}_3)^2$ numărul real definit prin

$$\langle \vec{u}, \vec{v} \rangle = \begin{cases} 0, & \text{dacă } \vec{u} = \vec{0} \text{ sau } \vec{v} = \vec{0} \\ \|\vec{u}\| \|\vec{v}\| \cos(\widehat{(\vec{u}, \vec{v})}), & \text{dacă } \vec{u} \neq \vec{0} \text{ și } \vec{v} \neq \vec{0}. \end{cases}$$

Expresie analitică. Dacă $\vec{u} = x_1 \vec{i} + y_1 \vec{j} + z_1 \vec{k}$, $\vec{v} = x_2 \vec{i} + y_2 \vec{j} + z_2 \vec{k}$, atunci

$$\langle \vec{u}, \vec{v} \rangle = x_1 x_2 + y_1 y_2 + z_1 z_2, \\ \|\vec{u}\| = \sqrt{x_1^2 + y_1^2 + z_1^2}.$$

Interpretare geometrică. a) $\langle \vec{u}, \vec{v} \rangle = 0_{\mathbb{R}} \Leftrightarrow [\vec{u} = \vec{0} \text{ sau } \vec{v} = \vec{0} \text{ sau } \vec{u} \perp \vec{v}]$.

b) Dacă $\langle \vec{u}, \vec{v} \rangle \neq 0_{\mathbb{R}}$ atunci $\widehat{(\vec{u}, \vec{v})}$ are măsura în radiani, din $[0, \pi] \setminus \{\frac{\pi}{2}\}$, dată de

$$\cos(\widehat{(\vec{u}, \vec{v})}) = \frac{\langle \vec{u}, \vec{v} \rangle}{\|\vec{u}\| \|\vec{v}\|}.$$

Proprietăți. Cele din curs, în particular

$$\langle \vec{u}, \vec{v} \rangle = \langle \vec{v}, \vec{u} \rangle \text{ (simetria).}$$

Definiție. Se numește *produsul vectorial al perechii ordonate de vectori liberi* $(\vec{u}, \vec{v}) \in (\mathbb{V}_3)^2$ vectorul liber definit prin

$$\vec{u} \times \vec{v} = \begin{cases} \vec{0}, & \text{dacă } \vec{u} = \vec{0} \text{ sau } \vec{v} = \vec{0} \text{ sau } \vec{u} \text{ și } \vec{v} \text{ sunt coliniari} \\ \|\vec{u}\| \|\vec{v}\| \sin(\widehat{(\vec{u}, \vec{v})}) \vec{e}, & \text{dacă } \vec{u} \text{ și } \vec{v} \text{ sunt necoliniari (deci și } \vec{u} \neq \vec{0} \text{ și } \vec{v} \neq \vec{0}). \end{cases}$$

unde \vec{e} este un versor perpendicular și pe \vec{u} și pe \vec{v} , astfel încât $(\vec{u}, \vec{v}, \vec{e})$ să fie bază pozitiv orientată.

Expresie analitică. Dacă $\vec{u} = x_1 \vec{i} + y_1 \vec{j} + z_1 \vec{k}$, $\vec{v} = x_2 \vec{i} + y_2 \vec{j} + z_2 \vec{k}$, atunci

$$\vec{u} \times \vec{v} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ x_1 & y_1 & z_1 \\ x_2 & y_2 & z_2 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} y_1 & z_1 \\ y_2 & z_2 \end{vmatrix} \vec{i} - \begin{vmatrix} x_1 & z_1 \\ x_2 & z_2 \end{vmatrix} \vec{j} + \begin{vmatrix} x_1 & y_1 \\ x_2 & y_2 \end{vmatrix} \vec{k}.$$

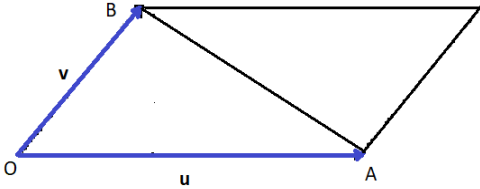
Interpretare geometrică.

a) $\vec{u} \times \vec{v} = \vec{0} \Leftrightarrow [\vec{u} = \vec{0} \text{ sau } \vec{v} = \vec{0} \text{ sau } \vec{u} \text{ și } \vec{v} \text{ sunt coliniari (paraleli ca vectori liberi sau pe aceeași dreaptă dacă se aleg reprezentanți construiți cu sursa în același punct)}]$.

b) Dacă $\vec{u} \times \vec{v} \neq \vec{0}$ atunci $\|\vec{u} \times \vec{v}\|$ este aria paralelogramului construit pe vectorii \vec{u} și \vec{v} . Mai mult $\frac{1}{2} \|\vec{u} \times \vec{v}\|$ este aria triunghiului construit pe vectorii \vec{u} și \vec{v} .

Proprietăți. Cele din curs, în particular

$$\vec{u} \times \vec{v} = -\vec{v} \times \vec{u} \text{ (antisimetria).}$$

Definiție. Se numește *produsul mixt al sistemului de vectori liberi* $(\vec{u}, \vec{v}, \vec{w}) \in (\mathbb{V}_3)^3$ numărul real definit prin

$$\langle\langle \vec{u}, \vec{v}, \vec{w} \rangle\rangle = \langle \vec{u}, \vec{v} \times \vec{w} \rangle$$

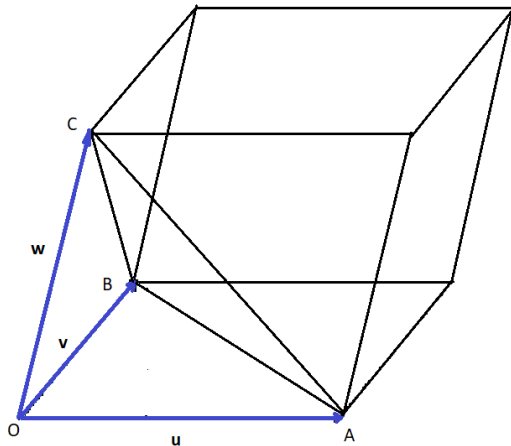
Expresie analitică. Dacă $\vec{u} = x_1 \vec{i} + y_1 \vec{j} + z_1 \vec{k}$, $\vec{v} = x_2 \vec{i} + y_2 \vec{j} + z_2 \vec{k}$, $\vec{w} = x_3 \vec{i} + y_3 \vec{j} + z_3 \vec{k}$, atunci

$$\langle\langle \vec{u}, \vec{v}, \vec{w} \rangle\rangle = \begin{vmatrix} x_1 & y_1 & z_1 \\ x_2 & y_2 & z_2 \\ x_3 & y_3 & z_3 \end{vmatrix}.$$

Interpretare geometrică.

a) $\langle\langle \vec{u}, \vec{v}, \vec{w} \rangle\rangle = 0 \Leftrightarrow [\vec{u} = \vec{0} \text{ sau } \vec{v} = \vec{0} \text{ sau } \vec{w} = \vec{0} \text{ sau } \vec{u}, \vec{v}, \vec{w} \text{ sunt coplanari}]$.

b) Dacă $\langle\langle \vec{u}, \vec{v}, \vec{w} \rangle\rangle \neq 0$ atunci $|\langle\langle \vec{u}, \vec{v}, \vec{w} \rangle\rangle|$ este volumul paralelipipedului construit pe vectorii \vec{u} , \vec{v} și \vec{w} . Mai mult $\frac{1}{6} |\langle\langle \vec{u}, \vec{v}, \vec{w} \rangle\rangle|$ este volumul tetraedrului construit pe vectorii \vec{u} , \vec{v} și \vec{w} .

Proprietăți. Cele din curs, în particular

$$\langle\langle \vec{u}, \vec{v}, \vec{w} \rangle\rangle = \langle\langle \vec{v}, \vec{w}, \vec{u} \rangle\rangle = \langle\langle \vec{w}, \vec{u}, \vec{v} \rangle\rangle \text{ (invarianța la permutări circulare).}$$

$$\langle\langle \vec{u}, \vec{v}, \vec{w} \rangle\rangle = -\langle\langle \vec{u}, \vec{w}, \vec{v} \rangle\rangle = -\langle\langle \vec{w}, \vec{v}, \vec{u} \rangle\rangle = -\langle\langle \vec{v}, \vec{u}, \vec{w} \rangle\rangle \text{ (comportarea la inversiuni)}$$

Definiție. Fie $(\vec{u}, \vec{v}, \vec{w}) \in (\mathbb{V}_3)^3$. Se numește *dublul produs vectorial al sistemului de vectori liberi* $(\vec{u}, \vec{v}, \vec{w})$ vectorul liber definit prin $\vec{u} \times (\vec{v} \times \vec{w})$.

Teoremă de calcul. $\vec{u} \times (\vec{v} \times \vec{w}) = \langle \vec{u}, \vec{w} \rangle \vec{v} - \langle \vec{u}, \vec{v} \rangle \vec{w}$.

Exercițiul 1. Se consideră vectorii $\vec{u} = 2\vec{i} - 5\vec{j} + 3\vec{k}$, $\vec{v} = \vec{i} + \vec{j} - \vec{k}$. Se cere :

a) unghiul dintre vectorii \vec{u} și \vec{v} ;

b) înălțimea corespunzătoare bazei \vec{u} a paralelogramului construit pe vectorii \vec{u} și \vec{v} .

Rezolvare. a) Cum $\vec{u} \neq \vec{0}$ și $\vec{v} \neq \vec{0} \Rightarrow$

$$\cos(\widehat{(\vec{u}, \vec{v})}) \stackrel{I.G.}{=} \frac{\langle \vec{u}, \vec{v} \rangle}{\|\vec{u}\| \|\vec{v}\|} \stackrel{E.A.}{=} \frac{2 \cdot 1 + (-5) \cdot 1 + 3 \cdot (-1)}{\sqrt{2^2 + (-5)^2 + 3^2} \sqrt{1^2 + 1^2 + (-1)^2}} = \frac{-6}{\sqrt{38}\sqrt{3}}.$$

Cum $\frac{-6}{\sqrt{38}\sqrt{3}} \in]-1, 1[$ (chiar $\in]-1, 0[$) $\Rightarrow \alpha = (\widehat{(\vec{u}, \vec{v})})$ este unica soluție din $]0, \pi[$ (chiar din $]\frac{\pi}{2}, \pi[$) a ecuației trigonometrice $\cos \alpha = \frac{-6}{\sqrt{38}\sqrt{3}}$.

b) Fie \mathcal{A} aria paralelogramului construit pe vectorii \vec{u} și \vec{v} și h înălțimea acestui paralelogram corespunzătoare bazei \vec{u} . Atunci

$$\mathcal{A} = \|\vec{u} \times \vec{v}\| \text{ și } \mathcal{A} = h \|\vec{u}\| \Rightarrow h = \frac{\|\vec{u} \times \vec{v}\|}{\|\vec{u}\|}.$$

Cum

$$\begin{aligned} \vec{u} \times \vec{v} &= \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 2 & -5 & 3 \\ 1 & 1 & -1 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} -5 & 3 \\ 1 & -1 \end{vmatrix} \vec{i} - \begin{vmatrix} 2 & 3 \\ 1 & -1 \end{vmatrix} \vec{j} + \begin{vmatrix} 2 & -5 \\ 1 & 1 \end{vmatrix} \vec{k} = \\ &= 2\vec{i} + 5\vec{j} + 7\vec{k} \Rightarrow \\ \|\vec{u} \times \vec{v}\| &= \sqrt{2^2 + 5^2 + 7^2} = \sqrt{78}, \end{aligned}$$

se obține $h = \frac{\sqrt{78}}{\sqrt{38}} = \frac{\sqrt{39}}{\sqrt{19}}$.

Exercițiul 2. Se dau vectorii

$$\begin{aligned} \vec{a} &= \vec{i} + \vec{j} + \vec{k}, \\ \vec{b} &= \vec{i} - \vec{j}, \\ \vec{c} &= -\vec{i} + \vec{j} + 2\vec{k}, \end{aligned}$$

unde $(\vec{i}, \vec{j}, \vec{k})$ este o bază ortonormată pozitiv orientată. Să se calculeze:

a) versorul vectorului \vec{a} ;

b) $\langle \vec{a}, \vec{b} \rangle$, $\vec{b} \times \vec{c}$, $\langle \langle \vec{a}, \vec{b}, \vec{c} \rangle \rangle$, $\langle \langle \vec{b}, \vec{a}, \vec{c} \rangle \rangle$, $\vec{a} \times (\vec{b} \times \vec{c})$;

c) aria paralelogramului construit cu vectorii \vec{a} și \vec{b} ;

d) volumul tetraedrului construit pe vectorii \vec{a} , \vec{b} și \vec{c} ;

e) înălțimile paralelogramului construit pe vectorii \vec{a} și \vec{c} ;

f) înălțimile paralelipipedului construit pe vectorii \vec{a} , \vec{b} și \vec{c} ;

g) vectorul bisector al unghiului format de vectorii \vec{a} și \vec{c} .

Rezolvare.

a) $\vec{a}_0 = \frac{1}{\|\vec{a}\|} \vec{a} = \frac{1}{\sqrt{1^2+1^2+1^2}} (\vec{i} + \vec{j} + \vec{k}) = \frac{1}{\sqrt{3}} \vec{i} + \frac{1}{\sqrt{3}} \vec{j} + \frac{1}{\sqrt{3}} \vec{k}.$

b) **modul 1.** $\langle \vec{a}, \vec{b} \rangle \stackrel{E.A.}{=} 1 \cdot 1 + 1 \cdot (-1) + 1 \cdot 0 = 0.$

modul 2. $\langle \vec{a}, \vec{b} \rangle = \langle \vec{i} + \vec{j} + \vec{k}, \vec{i} - \vec{j} \rangle =$

$$\begin{aligned} &= \langle \vec{i}, \vec{i} \rangle - \langle \vec{i}, \vec{j} \rangle + \langle \vec{j}, \vec{i} \rangle - \langle \vec{j}, \vec{j} \rangle + \langle \vec{k}, \vec{i} \rangle - \langle \vec{k}, \vec{j} \rangle \\ &= 1 - 0 - 0 - 1 + 0 - 0 = 0. \end{aligned}$$

$\langle \vec{i}, \vec{i} \rangle = 1^2$ — \vec{i} versor
 $\langle \vec{i}, \vec{j} \rangle = 0$ ca vectori ortogonali

$$\langle \vec{a}, \vec{b} \rangle = 0 \Rightarrow \vec{a} \perp \vec{b}.$$

• modul 1. $\vec{b} \times \vec{c} \stackrel{E.A}{=} \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 1 & -1 & 0 \\ -1 & 1 & 2 \end{vmatrix} = -2\vec{i} - 2\vec{j}.$

modul 2. $\vec{b} \times \vec{c} = (\vec{i} - \vec{j}) \times (-\vec{i} + \vec{j} + 2\vec{k}) =$
 $= \vec{i} \times (-\vec{i}) + \vec{i} \times \vec{j} + \vec{i} \times (2\vec{k}) + (-\vec{j}) \times (-\vec{i}) + (-\vec{j}) \times \vec{j} + (-\vec{j}) \times (2\vec{k}) =$
 $= -\vec{i} \times \vec{i} + \vec{i} \times \vec{j} + 2\vec{i} \times \vec{k} + \vec{j} \times \vec{i} - \vec{j} \times \vec{j} - 2\vec{j} \times \vec{k}$ $\boxed{\vec{i} \times \vec{i} = \vec{0}}$ \vec{i} colinar cu \vec{i}
 $\boxed{\vec{i} \times \vec{j} = \vec{k}, \vec{j} \times \vec{i} = -\vec{k}}$ plus permutări circ.
 $= -\vec{0} + \vec{k} - 2\vec{j} - \vec{k} - \vec{0} - 2\vec{i} = -2\vec{i} - 2\vec{j}.$

$\vec{b} \times \vec{c} \neq \vec{0} \Rightarrow \vec{b}, \vec{c}$ nu sunt coliniari.

(Menționăm că \vec{b} și \vec{c} sunt coliniari \Leftrightarrow au coordonatele în baza $(\vec{i}, \vec{j}, \vec{k})$ proporționale.

• modul 1. $\langle \langle \vec{a}, \vec{b}, \vec{c} \rangle \rangle \stackrel{E.A}{=} \begin{vmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & -1 & 0 \\ -1 & 1 & 2 \end{vmatrix} = -4.$

modul 2. $\langle \langle \vec{a}, \vec{b}, \vec{c} \rangle \rangle = \langle \langle \vec{a}, \vec{b} \times \vec{c} \rangle \rangle \stackrel{E.A}{=} 1 \cdot (-2) + 1 \cdot (-2) + 1 \cdot 0 = -4.$

$\langle \langle \vec{a}, \vec{b}, \vec{c} \rangle \rangle \neq 0 \Rightarrow \vec{a}, \vec{b}, \vec{c}$ nu sunt coplanari.

• modul 1. $\langle \langle \vec{b}, \vec{a}, \vec{c} \rangle \rangle \stackrel{E.A}{=} \begin{vmatrix} 1 & -1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 \\ -1 & 1 & 2 \end{vmatrix} = 4.$

• modul 1. $\vec{a} \times (\vec{b} \times \vec{c}) \stackrel{E.A}{=} \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 1 & 1 & 1 \\ -2 & -2 & 0 \end{vmatrix} = 2\vec{i} - 2\vec{j}.$

modul 2. $\vec{a} \times (\vec{b} \times \vec{c}) = \langle \vec{a}, \vec{c} \rangle \vec{b} - \langle \vec{a}, \vec{b} \rangle \vec{c} \stackrel{E.A}{=}$
 $= 2(\vec{i} - \vec{j}) - 0(-\vec{i} + \vec{j} + 2\vec{k}) = 2\vec{i} - 2\vec{j}$

c) $\vec{a} \times \vec{b} \stackrel{E.A}{=} \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 1 & 1 & 1 \\ 1 & -1 & 0 \end{vmatrix} = \vec{i} + \vec{j} - 2\vec{k}.$

Atunci $\mathcal{A} = \|\vec{a} \times \vec{b}\| = \sqrt{1^2 + 1^2 + (-2)^2} = \sqrt{6}.$

d) Volumul paralelipipedului construit pe vectorii \vec{a}, \vec{b} și \vec{c} este

$$\mathcal{V}_{\text{paralelipiped}} = \left| \langle \langle \vec{a}, \vec{b}, \vec{c} \rangle \rangle \right| = |-4| = 4.$$

Atunci volumul tetraedrului construit pe vectorii \vec{a}, \vec{b} și \vec{c} este

$$\mathcal{V}_{\text{tetraedru}} = \frac{1}{6} \mathcal{V}_{\text{paralelipiped}} = \frac{2}{3}.$$

e) $h_{\vec{a}} = \frac{\|\vec{a} \times \vec{c}\|}{\|\vec{a}\|}$ și $h_{\vec{c}} = \frac{\|\vec{a} \times \vec{c}\|}{\|\vec{c}\|}.$

$$\vec{a} \times \vec{c} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 1 & 1 & 1 \\ -1 & 1 & 2 \end{vmatrix} = \vec{i} - 3\vec{j} + 2\vec{k}.$$

$$h_{\vec{a}} = \frac{\sqrt{1^2+(-3)^2+2^2}}{\sqrt{1^2+1^2+1^2}} = \sqrt{\frac{14}{3}} \text{ și } h_{\vec{c}} = \frac{\sqrt{1^2+(-3)^2+2^2}}{\sqrt{(-1)^2+1^2+2^2}} = \sqrt{\frac{14}{6}}.$$

f) Deoarece $\langle\langle \vec{a}, \vec{b}, \vec{c} \rangle\rangle \neq 0 \Rightarrow \vec{b} \times \vec{c} \neq \vec{0}$ și $\vec{c} \times \vec{a} \neq \vec{0}$ și $\vec{a} \times \vec{b} \neq \vec{0}$

($\vec{a}, \vec{b}, \vec{c}$ necoplanari $\Rightarrow \vec{b}, \vec{c}$ necoliniari și \vec{c}, \vec{a} necoliniari și \vec{a}, \vec{b} necoliniari) și

$$h_{\vec{b}, \vec{c}} = \frac{|\langle\langle \vec{a}, \vec{b}, \vec{c} \rangle\rangle|}{\|\vec{b} \times \vec{c}\|}, \quad h_{\vec{c}, \vec{a}} = \frac{|\langle\langle \vec{a}, \vec{b}, \vec{c} \rangle\rangle|}{\|\vec{c} \times \vec{a}\|}, \quad h_{\vec{a}, \vec{b}} = \frac{|\langle\langle \vec{a}, \vec{b}, \vec{c} \rangle\rangle|}{\|\vec{a} \times \vec{b}\|}.$$

$$\vec{b} \times \vec{c} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 1 & -1 & 0 \\ -1 & 1 & 2 \end{vmatrix} = -2\vec{i} - 2\vec{j} + 0\vec{k}; \|\vec{b} \times \vec{c}\| = \sqrt{(-2)^2 + (-2)^2 + 0^2} = 2\sqrt{2}.$$

$$\vec{c} \times \vec{a} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ -1 & 1 & 2 \\ 1 & 1 & 1 \end{vmatrix} = -\vec{i} + 3\vec{j} - 2\vec{k}; \|\vec{c} \times \vec{a}\| = \sqrt{(-1)^2 + 3^2 + (-2)^2} = \sqrt{14}.$$

$$\vec{a} \times \vec{b} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 1 & 1 & 1 \\ 1 & -1 & 0 \end{vmatrix} = \vec{i} + \vec{j} - 2\vec{k}; \|\vec{a} \times \vec{b}\| = \sqrt{1^2 + 1^2 + (-2)^2} = \sqrt{6}.$$

$$h_{\vec{a}} = \frac{4}{2\sqrt{2}}, h_{\vec{b}} = \frac{4}{\sqrt{14}}, h_{\vec{c}} = \frac{4}{\sqrt{6}}.$$

Exercițiul 3. Să se determine al patrulea vârf al tetraedrului $ABCD$ cu $A(4, -2, 2)$, $B(3, 1, 1)$, $C(4, 2, 0)$ știind că $D \in Oz$ și că volumul tetraedrului este egal cu 4. Să se determine lungimea înălțimii coborâte din D .

Rezolvare. • Se caută $D(x_D, y_D, z_D)$ a.î.

$$\begin{cases} D \in Oz \Leftrightarrow [x_D = 0, y_D = 0] \\ \mathcal{V} = 4 \neq 0 \Leftrightarrow \frac{1}{6} |\langle\langle \vec{AB}, \vec{AC}, \vec{AD} \rangle\rangle| = 4. \end{cases}$$

$$\vec{AB} = \vec{OB} - \vec{OA} = (3\vec{i} + \vec{j} + \vec{k}) - (4\vec{i} - 2\vec{j} + 2\vec{k}) = -\vec{i} + 3\vec{j} - \vec{k};$$

$$\vec{AC} = \vec{OC} - \vec{OA} = (4\vec{i} + 2\vec{j} + 0\vec{k}) - (4\vec{i} - 2\vec{j} + 2\vec{k}) = 4\vec{j} - 2\vec{k};$$

$$\vec{AD} = \vec{OD} - \vec{OA} = (x_D\vec{i} + y_D\vec{j} + z_D\vec{k}) - (4\vec{i} - 2\vec{j} + 2\vec{k}) = (x_D - 4)\vec{i} + (y_D + 2)\vec{j} + (z_D - 2)\vec{k}.$$

$$\langle\langle \vec{AB}, \vec{AC}, \vec{AD} \rangle\rangle = \begin{vmatrix} -1 & 3 & -1 \\ 0 & 4 & -2 \\ x_D - 4 & y_D + 2 & z_D - 2 \end{vmatrix} = 12 - 2x_D - 2y_D - 4z_D.$$

Atunci caut $D(x_D, y_D, z_D)$ a.î.

$$\begin{cases} x_D = 0 \\ y_D = 0 \\ \frac{1}{6} |12 - 2x_D - 2y_D - 4z_D| = 4 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x_D = 0 \\ y_D = 0 \\ |3 - z_D| = 6 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x_D = 0 \\ y_D = 0 \\ z_D = -3 \end{cases} \text{ sau } \begin{cases} x_D = 0 \\ y_D = 0 \\ z_D = 9 \end{cases}$$

S-au găsit $D_1(0, 0, -3)$ și $D_2(0, 0, 9)$ două vârfuri cu proprietățile cerute (deci două tetraedre).

$$\bullet h_{D_1} = \frac{\mathcal{V}}{\frac{1}{2} \|\vec{AB} \times \vec{BC}\|} \text{ și } h_{D_2} = \frac{\mathcal{V}}{\frac{1}{2} \|\vec{AB} \times \vec{BC}\|}.$$

(se precizează că $\mathcal{A}_{\text{triunghi}} = \frac{1}{2} \mathcal{A}_{\text{paralelogram}}$).

$$\vec{AB} \times \vec{BC} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ -1 & 3 & -1 \\ 1 & 1 & -1 \end{vmatrix} = -2\vec{i} - 2\vec{j} - 4\vec{k}.$$

$$\|\overrightarrow{AB} \times \overrightarrow{BC}\| = \sqrt{(-2)^2 + (-2)^2 + (-4)^2} = 2\sqrt{6}.$$

Atunci $h_{D_1} = h_{D_2} = \frac{4}{\sqrt{6}}$.

Exercițiul 4. Se dau punctele $A(-1, 2, -2)$, $B(-2, 5, 1)$, $C(-1, 6, 0)$, $D(2, 3, -6)$. Se cere:

a) să se verifice dacă patrulaterul $ABCD$ este plan;

b) să se calculeze aria figurilor determinate de aceste puncte.

Rezolvare. a) Patrulaterul $ABCD$ este plan \Leftrightarrow vectorii \overrightarrow{AB} , \overrightarrow{BC} , \overrightarrow{CD} sunt coplanari \Leftrightarrow

$$|\langle\langle \overrightarrow{AB}, \overrightarrow{BC}, \overrightarrow{CD} \rangle\rangle| = 0.$$

$$\overrightarrow{AB} = \overrightarrow{OB} - \overrightarrow{OA} = (-2\vec{i} + 5\vec{j} + \vec{k}) - (-\vec{i} + 2\vec{j} - 2\vec{k}) = -\vec{i} + 3\vec{j} + 3\vec{k};$$

$$\overrightarrow{BC} = \overrightarrow{OC} - \overrightarrow{OB} = (-\vec{i} + 6\vec{j} + 0\vec{k}) - (-2\vec{i} + 5\vec{j} + \vec{k}) = \vec{i} + \vec{j} - \vec{k};$$

$$\overrightarrow{CD} = \overrightarrow{OD} - \overrightarrow{OC} = (2\vec{i} + 3\vec{j} - 6\vec{k}) - (-\vec{i} + 6\vec{j} + 0\vec{k}) = 3\vec{i} - 3\vec{j} - 6\vec{k}.$$

$$\langle\langle \overrightarrow{AB}, \overrightarrow{BC}, \overrightarrow{CD} \rangle\rangle = \begin{vmatrix} -2 - (-1) & 5 - 2 & 1 - (-2) \\ -1 - (-2) & 6 - 5 & 0 - 1 \\ 2 - (-1) & 3 - 6 & (-6) - 0 \end{vmatrix} = 0.$$

b) Patrulaterul $ABCD$ este plan. Se notează (π) planul în care sunt situate punctele A, B, C, D . Nu se cunoaște ordinea vârfurilor încât patrulaterul $ABCD$ să fie convex și să i se poată determina aria. Rămâne doar să se calculeze ariile triunghiurilor determinate de cele 4 puncte.

$$\mathcal{A}_{\Delta ABC} = \frac{1}{2} \|\overrightarrow{AB} \times \overrightarrow{BC}\|; \mathcal{A}_{\Delta BCD} = \frac{1}{2} \|\overrightarrow{BC} \times \overrightarrow{CD}\|;$$

$$\mathcal{A}_{\Delta CDA} = \frac{1}{2} \|\overrightarrow{CD} \times \overrightarrow{DA}\|; \mathcal{A}_{\Delta DAB} = \frac{1}{2} \|\overrightarrow{DA} \times \overrightarrow{AB}\|.$$

$$\overrightarrow{AB} \times \overrightarrow{BC} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ -1 & 3 & 3 \\ 1 & 1 & -1 \end{vmatrix} = -6\vec{i} + 2\vec{j} - 4\vec{k}; \|\overrightarrow{AB} \times \overrightarrow{BC}\| = 2\sqrt{14};$$

$$\overrightarrow{BC} \times \overrightarrow{CD} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 1 & 1 & -1 \\ 3 & -3 & -6 \end{vmatrix} = -9\vec{i} + 3\vec{j} - 6\vec{k}; \|\overrightarrow{BC} \times \overrightarrow{CD}\| = 3\sqrt{14};$$

$$\overrightarrow{DA} = \overrightarrow{OA} - \overrightarrow{OD} = (-\vec{i} + 2\vec{j} - 2\vec{k}) - (2\vec{i} + 3\vec{j} - 6\vec{k}) = -3\vec{i} - \vec{j} + 4\vec{k}.$$

$$\overrightarrow{CD} \times \overrightarrow{DA} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 3 & -3 & -6 \\ -3 & -1 & 4 \end{vmatrix} = -18\vec{i} + 6\vec{j} - 12\vec{k}; \|\overrightarrow{CD} \times \overrightarrow{DA}\| = 6\sqrt{14};$$

$$\overrightarrow{DA} \times \overrightarrow{AB} = \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ -3 & -1 & 4 \\ -1 & 3 & 3 \end{vmatrix} = -15\vec{i} + 5\vec{j} - 10\vec{k}; \|\overrightarrow{DA} \times \overrightarrow{AB}\| = 5\sqrt{14}.$$

S-a obținut că

$$\mathcal{A}_{\Delta ABC} = \frac{1}{2}2\sqrt{14}; \mathcal{A}_{\Delta BCD} = \frac{1}{2}3\sqrt{14}; \mathcal{A}_{\Delta CDA} = \frac{1}{2}6\sqrt{14}; \mathcal{A}_{\Delta DAB} = \frac{1}{2}5\sqrt{14}.$$

Mai mult, cum $2\sqrt{14} + 6\sqrt{14} = 3\sqrt{14} + 5\sqrt{14} \Rightarrow ABCD$ este patrulater convex în această ordine, și deci $\mathcal{A}_{ABCD} = 4\sqrt{14}$.